

minimo de fratribus secum provocet : ne magis de-structor quam ædicator monasterii judicetur ; propter illud quod scriptum est : *Qui non est mecum, contra me est : et qui mecum non congregat, dispergit* (Matth. xii). Et quicumque provocatus ab aliquo de monasterio voluerit abscedere, aut redarguat provocantem, aut indicet abbati, cui utique de his quæ in commune decrevimus nihil est subtrahendum, quia scriptum est : *Pacifici sint tibi multi; sed unus ex mille sit tibi consiliarius* (Eccli. vi)

V. Jugiter hæc quæ scripta sunt cum summa diligentia observanda sunt ab abbate usque ad omnes fratres. Aut si quis ab aliquo doctrinam audierit, præterquam in monasterio consecutus est ab eo cui se credit, hanc aut nonsuscipiat, aut eam non subtrahat doctori, quia scriptum est : *Omne quod manifestatur lux est* (Ephes. v). Si enim bona fuerint, colaudanda sunt ; si vero prava, reprobanda.

VI. De his autem fratribus qui in unitate consistunt, si quis subito adversus alterum altercatus fuerit semel, sed secundum Evangelium, ei liceat exorare. Si autem noluerit se emendare, ille cui injuria irrogata est, cum post primam vel secundam correptionem non revocaverit contumacem, denuntiet et illud abbati : ne per taciturnitatem et ille et frater suus periclitentur ; sicut Propheta ait : *Qui occultat inimicitiam instruit dolum* (Prov. xxvi).

VII. Si vero, ut fieri solet, incursio repentina supervenerit aut hostilitas, ut impossibile sit fratribus in unum fugam petere, propter insectationem inimicorum, et postmodum Deo favente evaserint, et potuerint pervenire ubi abbatem esse cognoverint, velut illi ad patrem festinare debebunt. Nec ullo

A modo poterunt separari, quos divina charitas sociavit : quia cautum est : *Perfecta dilectio foras mittit amorem* (I Joan. iv).

VIII. Si quis autem, quod superius diximus, causa necessitatis detineat id quod a monasterio secum portaverit, necesse habebit ubi abbas suus est illud perferre, quia non poterit proprie retinere quod perfectum ad omnes pertinet, et Deo utique est consecratum. Sed si cogitaverit de his aliquid retinere, contradictor Apostoli esse videtur, qui ait : *Nemini quidquam debeatis, nisi ut invicem vos diligatis* (Rom. xiii).

IX. Omnia ergo quæ in isto libro continentur, omnes fratres observent atque subscribant, quia unum in Domino esse desiderant. Verum propter illos ista sunt cauta, qui in omnibus stabiles esse noscuntur.

LECTORI.

Consensoriæ monachorum, quam sacræ antiquitatis mangones hactenus pro Regula S. Augustini venditarunt, aliud veteris Regulæ fragmentum subjungo, quod itidem sub Augustiniano nomine delitescit, a quo doctissimi gravissimique viri jure merito id jam pridem abjudicarunt. Nam Augustinum nonnisi unam regulam, eamque virginibus scripsisse certum est, quam nos infra suo loco exhibemus. Tertiam vero illam, de Vita eremitica ad sororem, longius ab Augustini ævo styloque abesse res ipsa indicat, et nos B. Aelredi Rievallensis in Anglia abbatis esse certo scimus, qui circa annum Christi 1150 vixit. Fors saveat, ut hujus quoque fragmenti auctor vel ætas certioribus indiciis innotescat.

OBSERVATIO CRITICA IN REGULAM SEQUEMTEM.

Quæ de superiori regula diximus, et huic applicari possunt ; quia auctor incertus est, et male hæc regula S. Augustino, tanquam secunda ejus, attribuitur. Quinque tantum articulos continet, quorum primus circa officii divini dispositionem plerumque versatur, ubi auctor vespere a lucernario distinguit, ad quod officium ordinat unum psalmum et unum responsorium, tres antiphonas et tres lectiones, quam officii divini distributionem videtur ex S. Cæsarii et S. Aureliani Regulis desumpsisse. Unde existimat reverendissimus Calmetus

in suis Observationibus criticis, hanc regulam scriptam fuisse pro aliquibus monasteriis Galliæ vel Hispaniæ ad mare Mediterraneum sitis. Interim hic notare velim, hoc tempus dictum lucernarium, nostrarum vesperearum tempori convenire, nec per illud intelligi completorium a S. Benedicto inventum, quasi totius divini officii complementum ; et ideo illo peracto in monasteriis Benedicinis nullus audebat loqui vel publice legere ; cum tamen juxta Regulam monachi post lucernarium in unum conveniebant, et publicas lectiones audiebant.

ALIA REGULA INCERTI AUCTORIS.

I. Ante omnia, fratres charissimi, diligatur Deus (Deut. vi) ; deinde proximus (Matth. xxi) : quia ista præcepta principaliter nobis sunt data. Qualiter autem oporteat nos orare vel psallere, describimus : id est, in matutinis dicantur psalmi III, LXII, VI et LXXXVIII, cum debitis antiphonis, versibus et responsoriis. Ad primam et tertiam dicantur sui psalmi, antiphonæ duæ, lectiones duæ. Simili modo ad sextam et nonam dicantur sui psalmi, cum debitis re-

sponsoriis et antiphonis. Hoc idem in vespere et completorio servetur. Ad lucernarium autem psalmus unus, responsorium unum, antiphonæ tres, lectiones tres. Et tempore opportuno post lucernarium, omnibus sedentibus, legantur lectiones. Nocturnæ autem orationes mense Novembri, Decembri, Januario et Febuario, antiphonæ duodecim, psalmi sex, lectiones tres ; Martio, Aprili, Septembri, Octobri, antiphonæ decem, psalmi quinque, lectiones tres ; Mai-

Junio, Julio et Augusto, antiphonæ octo, psalmi quatuor, lectiones duæ.

II. Operentur a mane usque ad sextam, et a sexta usque ad nonam vacent lectioni; et ad nonam redent codices. Et postquam refecerint, sive in horto, ubicunque necesse fuerit, faciant opus usque ad horam lucernarii. Nemo sibi aliquid vindicet proprium, sive in vestimento, sive in quacunque re: apostolica enim vita optamus vivere (*Act. II et IV*). Nemo cum murmure aliquid faciat, ut non simili iudicio murmuratorum pereat. Fideliter obediant: patrem suum post Deum honorent; præposito suo deferant, sicut decet sanctos. Sedentes ad mensam taceant, audientes lectionem; si autem aliquid opus fuerit, præpositus eorum sollicitus sit. Sabbato et dominica, sicut consuetudo est, qui volunt, vinum accipiant.

III. Si opus fuerit ad aliquam necessitatem mitti, duo eant. Nemo extra monasterium sine præcepto manducet neque bihat, non enim hoc ad disciplinam perinet monasterii. Si opera monasterii mittantur

A fratres vendere, sollicite caveant ne quid faciant contra præceptum; scientes, quoniam exacerbant Dominum in sanctis suis. Si aliquid emant ad necessitatem monasterii, sollicite et fideliter, ut servi Dei, agant.

IV. Otiosum verbum apud illos non sit. Mane ad opera sua sedeant; post orationem tertiæ eant ad opera sua; non stantes fabulas contexant, nisi forte aliquid sit pro utilitate animæ: sedentes ad opera, taceant, nisi forte necessitas operum exegerit ut loquatur quis.

V. Si quis autem non omni virtute, adjuvante misericordia Dei, hæc conatus fuerit implere, sed contumaci animo depexerit: semel atque iterum communitus, si non emendaverit, sciat se subjacere disciplinae monasterii, sicut oportet. Si autem talis fuerit ætas ipsius, etiam vapulabit. Hæc in nomine Christi fideliter et pie observantes, et vos proficietis, et nobis non parva lætitia erit de vestra salute. Hæc sunt quæ ut observetis præcipimus in monasterio constituti.

ADMONITIO IN SEQUEM ORDINEM ROMANUM.

Veteri Calendario Romano et Liturgiæ Gallicanæ expositioni (a) subjicere libet antiquum Ordinem Romanum, ad usum monasteriorum ab annis circiter mille accommodatum, cujus antiquitatem probat non solum codicis Morbacensis, a quo illum accepimus, character annos minimum 900 repræsentans, sed etiam varii ritus qui in ea præscribuntur, qui jam dudum et in Romana Ecclesia et in Galliarum monasteriis, quibus usui fuisse videtur, obsoleti sunt. Imprimis est illud quod festum de conceptione B. Virginis, qua incarnatum Dei Verbum annuntiante angelo in utero suscepit, hebdomada ante natale Domini celebrari præscribit: quem ritum commendat concilium Toletanum x, anno 656 celebratum, tanquam per diversas jam mundi partes observatum, servantque hactenus Ecclesiæ Mediolanensis et Toletana. Nec minus antiquitatem spirat ordo sacrorum librorum in nocturnis vigiliis legendorum, quo prophetas post Epiphaniam, non epistolas Apostoli, legendos decernit, id quod alio in codice Morbacensi annorum minimum mille præscriptum reperimus. Eamdem anti-

quitatem repræsentare existimamus ritum post communionem annuntiandi a diacono ventura festa, qui nullibi nobis aliquando præscriptus occurrit.

Porro cum plura notata digna hoc in ordine videantur, illud præsertim singulari consideratione ponderandum est, quod orationes post oblationem dicendæ secretae nullo alio audiente recitandæ præscribuntur, qui locus sufficere debet ad refutandos nonnullos novitatum amatores, qui contra universalis Ecclesiæ Romanæ consuetudinem, propria auctoritate integram missam, secretas orationes canonemque ipsum eodem vocis sono, hoc est alte pronuntiant. Nam quod respondent variis antiquisque auctoribus secretas et canonem sub silentio recitari præscribentibus, quod, inquam, aiunt, silentium, apud illos cantui tantum, non altæ voci opponi, omnino falsè convincitur, ut nullus sit amplius effugiendi locus, cum SECRETE NULLO ALIO AUDIENTE ante annos mille in Ecclesia Romana aliisque ipsius ordinem sequentibus hæc dicerentur.

(a) Quæ scilicet opuscula Antiquo Ordini quem hic excudimus præmissa sunt in Thesaurò Marteniano ex quo illum expressimus. In illo autem Ordine orthographiam et syntaxin manuscripti servare debuimus. EDIT.

ANTIQUUS ORDO ROMANUS

AD USUM MONASTERIORUM,

AB ANNIS CIRCITER MILLE ACCOMMODATUS EX MS. CODICE MORBACENSI.

IN NOMINE DEI SUMMI INCIPIT BREVARIUM ECCLESIASTICI ORDINIS,

Qualiter in cœnobiiis fideliter Domino servientes, tam juxta auctoritatem catholicæ atque apostolicæ Romanæ Ecclesiæ, quam et juxta dispositionem Regulæ S. Benedicti missarum